

PROLETAREC

Entered as second-class matter, Dec. 6, 1907, at the post office at Chicago Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Office: 587 So. Centre Ave.

"Delavci vseh dežela, združite se"

Stev. (No.) 49.

Chicago, Ill., 18. avgusta (August), 1908.

Leto (Vol.) III

Šim cenj. naročnikom in prijateljem.

Današnja številka smo bili izdali list v manjši obliki. Nismo storili radi, a sila razgledne finančne razmere so nas prisilile, nego vsa dobra volja. Sedajna kriza v deželi je zadala našemu listu hud udarec. Prekrizala prvotni račun, zaradi česar da bi se list v taki obliki, ki bi izhajal redno, vzdržal. Do predvsem krizo zato, ker vidimo, da imajo rojaki dobro voljo, da bi radi podpirali "Proletarec", ko bi imeli le delo, kar jim — denar, od katerega je v našem upravnistvu, v našem prosijo razni sodrugi, naj bi lista ne ustavi, češ da bi listu poravnali svoj dolg, kakor bi dobili delo.

Vse je lepo in hvaleredno in se sodb o krizi le opravičuje. Listu s tem ni pomagano. Tudi zahteva novce, urednik in tiskar zahtevata novce, pošto plačati. Kje pa se naj denar najde?

Naši listi, katerih gospodarji imajo z raznimi kšefti, imajo računov seveda lahko stalo. Saj jim nosi kšeft, katerega imajo in radi katerega tudi imajo. Vse drugače je pri "Proletarcu". Okoli "Proletarca" je bilo nekaj požrtvovalnih in enini mož, ki nimajo drugega vrvišnega namena: buditi svoje srce po širni Ameriki k samostnosti in k spoznavanju svoje razreda. To pa ne nosi nič. Sedaj se ne gre za to, kdo truje, — gre se za to, kako zdraviti "Proletarca" na površje.

Prav zato smo se morali obrniti na tisto stran, kjer je največ izdatkov — namreč v tiskarno. Tu je v poštev tisk, za katerega smo vsak teden plačevati okoli \$30. Da je torej bilo mogoče izdatki tedenski račun, morali smo plačati tiskarske stroške kar po pomanjšati list na pet kolon in dati listu nekoliko manjšo obliko. Na ta način pride list na \$8 ceneje, in to pomenja izdatkov manj na mesec. Zaradi tega se bo torej vsak mesec v tiskarni zmanjšal.

Imamo to, ker nas veže naša dolžnost; kajti nobenega vzroka, da bi razmere slikali v drugačni luči. Ne smatramo sebe nič prizadetim, kakor ostale narode in sodruge.

Treba nam je bilo izbrati izmed stvari eno: ali "Proletarec" na petih kolonah, ali pa sploh nehati. Odločili smo se za prvo. Kajti nekaj je vendarle boljše, kakor pa nič!

Genjeni naročniki nam torej tega smejo šteti v zlo, ker to ni naša krivda. Priporočamo pa, da vsi cenj. naročniki čimbolj agitično za list in mu pridobé novih naročnikov.

Ko se obrnejo finance na bolje, dajmo listu zopet prvotno obliko, ali pa ga bomo izdajali na 8 kolonah.

Upravnistvo.

Čim več jezikov, noš, barv, vendar-le vsi smo si bratje!

Kapitalistični "Calumet News" piše z dne 23. julija sledeče:

"Prosperiteta osvete po deželi, da je veselje! Iz vztoka in daljnega zapada dohajajo poročila, da se povsod dviga in širi business. Tvorničarji in trgovci v Pittsburgu, Pa. ne morejo prebrati dobre nove dobe, ki se odpira. V Chicagu se je vrnilo na delo nad 10,000 železničarjev. Tudi odpušeni delavci v čikaških klavnicah se vračajo nazaj na delo. Stari dobri (!) časi so zopet tu. Kdo bi se ne veselil!"

Kapitalistični "DuSuth Daily Star" z istega dne pa piše:

"Stradajoči delavci pogumni v smrt. Šest mož storilo je samomor; vrgli so se pod kolesa drvečega vlaka. — Šest delavcev, prej upošlenih pri Lackawanna Steel Co. v Buffalo, N. Y., se je vrglo dne 22. t. m. pod vlak Lake Shore železnice, ki jih je strašno razmetalo 200 čevljev naokrog. Nesrečno žrtve so bile že več mesecev brez dela, odkar je ondodna jeklarna zaprla svoja vrata. Njih obrazi so bili izstradani in grozno izmučeni; niti centa denarja se ni našlo pri njih."

"Prosperiteta" se torej vrača! Živela "prosperiteta"!!!

Slavnoznan Luka Klopčič, kateri je pred par tedni po nesreči zlezel "pro tempore" v uredništvo "Glasnika" v Calumetu, Mich., se je v eni zadnjih številkih imenovanega lista skušal norčevati iz parade finskih socialistov, ki se je vršila 2. avgusta po calumetskimi ulicah in potem zavila na Centennial Heights, kjer se je vršil mednarodni socialistični piknik. S svojo šalo pa je Luka padel "v ajmoht". V svoji slepoti je videl samo pet slovenskih socialistov, — nazval jih je "zvezde"; mi poznamo na klerikalnem nebu tudi nekaj zvezd, ki pa svetijo v dokaj čudni luči! — da si jih je korakalo dvanaest v dotični paradi. Ali misli začasni žalostni krpac "Glasnika", da Finci niso ljudje? Ali ne izkoriščajo kapitalisti finskih delavcev ravno tako, kakor slovenske in hrvatske delavce? Kaj pa hoče Luka? Mislimo, da, dokler se socialisti ne zmenijo zanj in njegove trabante, bi bilo dobro za njega, da niti najmanj ne vtika svojega nosu v delokrog naših sodrugov v Calumetu. Vi pojdite svojo pot, a mi gremo svojo!

V ministerstvu notrajnih del v Petrogradu je poneveril neki ministerjalni tajnik nad en milijon rubljev. Defraudant je ubežal v inozemstvo.

Proslavljeni — slepar!

Munzija Nasija, bivšega italijanskega naučnega ministra, ki je državo ogoljufal za stotisoče, so sprejeli v Trapaniju z največjimi slavnostmi. Vse mesto je bilo v zastavah, prodajalne so bile zaprte, na ulicah pa so bili postavljeni slavaloki. Nasija je v luči sprejelo z neznanskim navdušenjem vse mestno prebivalstvo. Ko je stopil na suho, so ga dame obsule s cvetkami in šopki. Tako slavi južna Italija svojega junaka — goljufa!

Ali smo drugi narodi kaj bolj širji?

Strahovi.

Svarilo vsem rodoljubnim Slovincem.

Opomin vsem dobrim katoličanom. (Ponatis iz R. P.)

Dalje.

KAKO ŽIVIMO?

III.

Kdo pa je pravzaprav zadovoljen v naši "prelepi, preljubljeni" družbi? Če bi razpisali najvišjo ceno za tistega, ki lahko dokaže, da še nikdar ni izražal svoje nezadovoljnosti, ki najbrže prišli v najhujšo zadrego, da ne bi mogli nikdar izplačati nagrade. Pač pa nimamo v vsakdanji matematiki številke, ki bi izrekla svoto večno nezadovoljnih in opravičeno nezadovoljnih ljudi.

Saj ne pripovedujemo nič novega. Kdo pa ne vé, da je tako? Koliko bistroumnosti je pa treba za spoznanje te resnice?

Ljudje božji, če imate oči in nekoliko časa, ne hodite v gledališče iskati tragedij. Okrog vas, pred vami, za vami jih je toliko, da jih vsi pisatelji vseh narodov ne spravijo v knjige in na oder. Ampak v gledališču vam teko solze v oči, če pogine nedolžen človek, ki si je osvojil v treh kratkih dejanjih Vaše simpatije. V živem življenju pa pačajo pošteno ljudje kakor snopje ali pa prenašajo leta in leta muke, kakršnih bi ne bila mogla izumiti nobena mučilnica svete inkvizicije, a ne le, da vam nobena solza ne orosi očesa, še indignantno zakolnete, če vam kdo sporoči tako tiho tragedijo.

Kajneda: Človek je ustvarjen po božji podobi, če govorimo s svetim pismom; človek stoji na najvišji stopnji organskega razvoja, če poslušamo znanost. Kaj pa naj porečemo, ko vidimo, da živi na tisoče teh najvišjih bitij žalostnejše življenje od črne živine!

Tujec, ki bi prišel z Marsa ali s kakšnega Sirovega planeta, bi nas morda prvi dan visoko spoštoval. Videl bi bela mesta s krasnimi palačami in ponosnimi cerkvami; znanstveni zavodi bi se šopirili pred njegovimi očmi, da bi se jim moral klanjati in visoka umetnost bi ga kar oslepila. Potem bi mu pokazali bogate trgovine, skladišča, izložbena okna in povsod neskončne sklade vsakovrstnega blaga za potrebo in za najvišje razkošje. Odpeljali bi ga na deželo, umno obdelano in pokrito z zlatim klasjem, s sočno travo, z vinogradi in vrtovi in s šumečimi gozdovi. V umetnih parkih bi se lahko spočil v prijetni senci ob šumečih vodopadih in vodoskokih. Z luksurioznim brzovlakom bi ga odpeljali do morja; spotoma bi mu v naglici pokazali razne tovarne in razložili, kako ogromna bogastva se izdelujejo v njih. V luči bi ga že pričakovali, ker bi jim brzovlak ali pa telefon bliskoma sporočil njegov prihod in če bi bil že večer, bi si jih sijajni električni razsvetljavi lahko ogledoval ugodno kakor po dnevi. Videl bi velikanski promet na železnicah in parnikih, z razkošno jatto bi ga odpeljali na morje, razkazovali bi mu umne, koristne in prijetne naprave in ko bi imel vsega dosti, bi lahko v prvored-

nem hotelu počival kakor v Abrahamovem naročju.

Potem pa bi bilo dobro, da bi se kmalu vrnil tja, odkoder je prišel. Zaradi dobrega glasu naše zemlje si ne bi mogli želeči nič drugega. Kajti če bi ostal dalje, bi se njegovo spoštovanje razblinilo kakor radium v emancijo. Nebeški dobrotniki! Saj je na svetu res vse polno lepot in toliko bogastva, da bi se lahko dobro godilo ljudem, če bi jih bilo dvakrat toliko po kontinentih in otokih, kakor jih je. Ali se jim pa res godi tako dobro?

V skladiščih imamo neizmerne zaklade živil, blaga za obleke in obutala, za hišno porabo itd. V skladiščih, da! Ampak živi ljudje nimajo toliko črnega kruha, da bi šli zvečer z družinami lahko siti spat. Potepuhi! — pravite. Ljudje, ki jim smrdi delo! ... Ali ne čutite, da vam stiskajo grlo te besede? Da jih izrekate samo v lastno tolažbo, pa že slutite, da nimajo pravega temelja?

Seveda, brezposelni ljudje so na svetu. Nekateri izmed njih ne marajo dela. Izprideni so. Pa niso vsi tako razčepani. Koliko jih je, ki jih dišijo ponosni naslovi in vozijo se v prelestnih kočijah! Delo jim smrdi, ampak ker imajo dovolj denarja, imajo pravico lenariti in ljudje jih spoštujejo prav zato, ker ne delajo nič. Čudno spoštovanje! Ampak vsakdanje.

Drugi so razčepani. Po ulicah se klatijo, dokler jih ne zaloti prvi policaj. Potem jih vtaknejo po primernih paragrafi v luknjo in kadar pridejo spet med ljudi, se potepajo do prvega paragrafa in do prvega policaja. Naposled jih kaznilnica pokopije na državne stroške. Zaničevani ljudje, ki zaničujejo življenje.

Toda — kdo nam je dal pravico, da jih zaničujemo? Ali je to zaničevanje res pošteno? "Zakaj pa sovražijo družbo? Zakaj ji pa škodujejo, kjer le morejo? — pravite: da. Ampak — zakaj naj bi jo ljubili? Kaj jim je pa družba dala, ko so v nežni mladosti, brez varstva, brez dobrega navodila, vedno lačni, vedno raztrgani, zšli med potepuhe, ki so jih naučili, da se ima, kar se vzame in da se jemlje, kakor se pač more? Ali jih je družba takrat ljubila? Ali se je potrudila, da bi jih rešila? — Prijatelji, tudi vi se maščujete, če se vam stori krivica, in mislite, da je vaše maščevanje opravičeno. Odgovoren je, kdor vam je storil krivico.

Ej, tudi potepuhi in zločinci se maščujejo. Morda multiplicirajo, kadar povračajo. Ampak po vaši logiki ste odgovorni vi in če bi morali komu posvetiti zaničevanje, tedaj — družbi. Izročila jih je hudodelstvu, oni pa trgajo njegove sadove. Kruha jim ni dala, pa si ga jemljejo, kakor vedo in znajo. Delati jih ni naučila, pa lenuharijo. Druge strehe ni zanje, kakor v ječi, pa jo poiščejo, kadar je hladno. (Dalje.)

Dopisnikom.

Radi pomanjkanja prostora v tej številki, priobčili se bodo ostali dopisi prihodnjič.

Uredništvo.

Kdor brata naščuje na brata, Ta bodi — ta bodi proklet!

Tajnosti z dvora grofice Lonyay.

Prihodnji mesec bo javna obravnava proti grofu in grofici Lonyay, ki ju toži njuni bivši dvornik grof Zeppelin. Pri tej obravnavi pridejo na svetlo razne pikantnosti, obenem pa se tudi pokaže, da je grofica Lonyay (bivša avstrijska prestolonaslednica) precej podobna svoji sestri, Luji, ki Koburški. Njuna posestva so tako zadolžena, da pridejo kmalu na dražbo. Ko se je grof Lonyay poročil z vdovo Štefanijo, je imel lepo premoženje. Kupila sta si na Ogrskem veliko posestvo za 4 milijone kron. Tu je grofica uredila dvor po zgledu cesarskega dvora na Dunaju. Za dvorjanika je sprejela grofa Zeppelina, mladega in jako lepega mladega gospoda. Sklenili so pogodbo, da dobi 4000 K letne plače, elegantno stanovanje s 4 sobami in popolno preskrbo. Nadalje je grofica sprejela cel roj višjih in nižjih uslužbencev in dvornih dam. Grofica je živela bolj potratno kakor kot nadvojvodinja; bila je blaga in dobra napram svojim — konjem, toda brezsrčna napram uslužbencem, ki jim je pri vsaki priliki prikrajševala plačo in celo — hrano. Vsled intrig na dvoru je prišel tudi grof Zeppelin v nemilost ter ga je hotela grofica odsloviti brez vsake odškodnine. Zeppelin pa je vložil tožbo. Pri obravnavi pridejo na dan vsakovrstne intrige in šikane. Razen grofa Zeppelina toži namreč grofica vse njeno osebje, ki ga je na enak način spodila iz službe. Vloženih pa je tudi mnogo tožb za radi ogromnih dolgov. Grofovski par je prišel v tak položaj, da ne more več plačevati niti stroškov za zdrževanje dvora.

Čitalničarji, pozor!

Z ozirom na to, ker se na zadnje vabilo nikdo ni odzval, vršila se bo seja čitalnice nepreklicno še enkrat, in sicer v četrtek večer dne 20. t. m. ob 8. uri pri Frank Mladicu. Ponavljamo še enkrat, da je seja važna, ker se bo na njej definitivno ukrepalo gledé preostale čitalnične blagajne, brez oziroma na število prisotnih članov. Toliko v blagohotno vednost, da ne bo potem spet kakega "kikanja." Blagovolite se torej polnoštevilno udeležiti. Posebnih vabil se ne bo razpošiljalo, ker se je mnogo članov preselilo drugam, a novi naslovi niso znani.

V delih svojih živel sam boš večno.

DENARJE V STARO DOMOVINO

POŠILJAMO:

za \$ 10.00	80 kron
za \$ 20.00	100 kron
za \$ 40.00	200 kron
za \$ 100.00	500 kron
za \$ 200.00	1000 kron
za \$ 1000.00	5000 kron

Postaršina je všteta pri teh svotah. Doma se nakazuje svote popolnoma izplačajo brez vinarja odbitka.

Naše denarne pošiljave izplačuje k. r. poštne hranilni urad v 11. do 12. dneh.

Denarje nam poslati je najpriljubnejše do \$25.00 v gotovini v priporočitni ali registrirani pismu, vadje ssele po Dementie Postal Money Order ali pa New York Bank Draft.

Frank Sakser Co.

109 Greenwich St., New York

6104 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA
LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKI TOREK.

Lastnik in izdajatelj:

Jugoslovanska delavska tiskovna družba
v Chicago, Ill.Naročnina: Za Americo \$1.50 za celo leto, 75c za
pol leta. Za Evropo \$2 za celo leto, \$1 za pol leta.Oglas po dogovoru. Pri spremembi bicaliteta
je poleg novega naznaniti tudi STARI naslov.

PROLETARIAN

Owned and published EVERY TUESDAY by

South Slavic Workmen's Publishing Company
Chicago, Illinois.

JOHN GRILEC, President:

JOHN PETRIĆ, Secretary:

ANTON PREŠERN, Treasurer.

SUBSCRIPTION RATES: United States and Canada,
\$1.50 a year, 75c for half year. Foreign countries
\$2 a year, \$1 for half year.

ADVERTISING RATES on agreement.

NASLOV (ADDRESS):

"PROLETAREC"

587 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Izobrazujmo se!

Piše M. Kurec.

(Izvirni dopis iz Belokrajine.)

Večina prebivalstva Belokrajine se živi in peča s poljedelstvom in živinorejo, kar pa ne prinaša dovolj dohodkov našemu kmetu. Kmet je še premalo pončen o umnem kmetijstvu in na splošno premalo izobražen, da bi si znal poiskati večjih dohodkov in si priboriti lepšo bodočnost na gospodarskem polju.

Marsikdo je že v svojo škodo uvidel, da ono pičlo znanje, ki si ga je pridobil v ljudski šoli, ne zadostuje več za današnje razmere, ko vse stremi po višji izobrazbi. In še to, česar se je človek naučil v zgodnji mladosti, se mu polagoma porazgubi, posebno, ako nima priložnosti, da bi vedno in vedno ponavljal to, kar se je naučil na ljudski šoli.

V Belokrajini prebiva revno kmetstvo. S svojimi boriimi dohodki si ne more pomagati samo in si razširiti svoje osko duševno obzorje; ne more se samo iz sebe povzpeti do višje izobrazbe, ki je predpogoj boljši bodočnosti.

Tukaj treba združenja in pogumnih, požrtvovalnih močij, da se prebivalstvu vsaj ob dolgem zimskem času vedri duh ter da se ga vzpodbuja k nadaljni izobrazbi.

Marsikateri mož, ki je imel opravka pri sodnji, davkarji itd., je bradko občutil posledice svoje pomanjkljive izobrazbe. Molče je moral vtakniti v žep "zarobljenega kmeta". Ako bi pa naduti uradniki videli, da je mož prebrišan in izobražen, bi si gotovo ne drznili tako brezobzirno z njim postopati.

Pa ne samo v socialnem oziru, tudi z gospodarskega stališča je širša izobrazba nujno potrebna. Vsa boljša mesta so dosegljiva le onim, ki so za to dovolj izobraženi. Skrbni očetje to uvidevajo, in zato pošiljajo svoje sinove v mestne šole, da si tamkaj pridobijo višjo izobrazbo.

Za vsakega človeka je dandanes izobrazba tako potrebna, kakor so mu potrebne in koristne oči v glavi. — Slepce ne pozna barva; v večni temi je, in za vsak korak potrebuje vodnika, da se ne izpodtakne ali kam ne zaleti. Taka sirota je tudi nevednež. O nobeni stvari nič ne ve; vsak hip mora h sosedu, da ga upraša za svet. Na ta način pride pogosto skupaj po več slepcev, in čudno ni, ako padejo vsi skupaj v jamo, katero jim je skopal prebrisaneč! Če se pa obrne do razumnega človeka, je pa zopet uprašanje, ali

mu bo res prijateljsko vsteval, ali pa bo njegovo nevednost samo izrabil. V obeh slučajih je torej nevednež sirota. — Čemu tega treba? Človek, pomagaj si sam! —

Da se odpravijo te nedostatnosti in da se naše ljudstvo kolikor mogoče izobrazi, pričeli so delovati naši slovenski dijaki neumorno po dobro zasnovanem načrtu. Pobirali so darove, pritrkali so si sami sebi, da so ustanovili javno ljudsko knjižnico "Prosvete".

To je prva javna ljudska knjižnica Belokrajine!

Ustanovljena oziroma slovesno otvorjena je bila na god slovenskih apostolov sv. Cirila in Metoda, dne 5. julija, na nemško-slovenski meji v Dobljicah pri Črnomlju. Knjižnica obstoji iz velike zbirke podučnih knjig, katere so dijaki podarili občanom Dobljic, v ta namen, da se jih pridno poslužujejo in si stem popolnujejo svoje nezadostno znanje. S slavlom in trobojnicami okrašene Dobljice so sprejele dar z obljubo, da ostanejo vsikdar zvesti temu namenu in da bodo ta dar vedno visoko cenili.

A kakor povsod, tako so se tudi tukaj pojavili nasprotniki napredka in prave ljudske izobrazbe. Tudi tukaj se je izkazalo, da je katoliška cerkev strupena in zaigrana sovražnica ljudski probuji in da deluje z vsemi sredstvi na to, da ostane ljudstvo v temi nevede.

Na slavnost je prišel tudi župnik iz Črnomlja; spremljalo ga je nekaj bogoslovcev. Strupeno so gledali na dijake in knjige. Ko je tačasni predsednik otvoril slavnost in v duhovitem govoru spodbujal občane k naprednemu delu, pozivajoč jih, da se naj izobrazijo, je vstal župnik in uprašal: "Kak namen ima Vaše delovanje, na kaki podlagi je utemeljeno, ali na katoliški ali protikatoliški?"

Predsednik odgovori: "S ponosom izjavljam, da je javna ljudska knjižnica sad našega neumornega dela, namenjenega v blagor in korist lepše bodočnosti našega revnega ljudstva, katerega brezvestneži nalašč držijo v temi nevede, da ga potem lažje izkoriščajo. Javna ljudska knjižnica ni utemeljena na strankarstvu, ne oзира se ne na levo in ne na desno, kaj bo kdo porekel: knjižnica nima političnega namena, pač pa kulturne namene: njena naloga je, duševno probujati in izobraževati slovenskega trpina, da mu na podlagi tega zasine lepša bodočnost. — Nam ni treba dajati nikomur računa od svojega hiševanja!"

Župnik je pazno poslušal in nato rekel: "Jaz sem tukaj župnik in imam pravico, da uprašam glede javne knjižnice, da se moje ljudstvo (!), katerega vodnik (!) sem, ne zapelje."

Na odgovor, da je knjižnica v blagor in napredek naroda, je župnik razkačeno zaupal: "To je zapeljivost. Vi ste tukaj naštevili past, da zapeljete moje nevedno ljudstvo od njegove trdne vere in da ga dobite v svoje mreže. Zapeljivost je to!"

Toda ljudstvo je spoznalo veliko hinavščino župnikovo ter začelo očitno kazati svojo nevoljo radi te njegove predrznosti. Župnik to videč, jo je s svojimi privrženci takoj odkuril, ogorčeno ljudstvo pa je drlo za njim, in le malo je manjkalo, da ni prišlo do velikega izbruha, ki bi gotovo ne ostal brez krvavih posledic. In kdo bi bil tega kriv? — Edino župnik s svojim predrzno-nesramnim nastopom!

Ljudstvo je najstrožje obsojalo župnikov sovražni nastop proti javni ljudski knjižnici, ki je namenjena edino izobrazbi, in torej nikakor ne more biti — zapeljivo!

vost! Seveda, tej gospodi ne gre v glavo, čemu bi naj narod mislil s svojimi možgani, ko so vendar oni zato tukaj, da mislijo zanj in da po svoje skrbijo za to "dobro verno ljudstvo"!

Po župnikovem odhodu so nastopili razni govorniki, ki so razlagali pomen in korist "Knjižnice", ne oziraje se na župnikove sovražne izbruhe. Iz dijaških grl so odmevale slovenske narodne pesmi, in prejšna razburjenost je bila kmalu pozabljena.

Omeniti mi je še, da je bil župnik iz Črnomlja dotlej vobče spoštovan in priljubljen v svoji fari; meščani so ga vrlo čislali. S svojim nadutim nastopom v Dobljicah pa so dobili o njem čudne pojme in nakopal si je povsod nezupnikost, ker so videli, da je proti ljudski izobrazbi.

Knjižnica se je nato prenesla v šolo, in g. nadučitelj je drage volje sprejel njeno vodstvo in oskrbo.

Zatorej, dragi rojaki tamkaj v Ameriki, čitajte tudi Vi knjige, ki so namenjene Vam! Ako berete vztrajno in premišljeno, postanete samostojno misleči Slovenci, in kot taki si boste vedeli sami pomagati, da se osamosvojite tudi gospodarsko. — Proč z nevednostjo, ki nas dela duševne in telesne sužnje! S prosveto mora postati: "Prost naš narod, prost naš rod, 'Na svoji zemlji svoj gospod!'"

SLOVENCEM V POGLED.

Cenjeni zdravnik Collins N. Y. Medical Instituta: —

Vam naznjam, da sem poslana zdravlila porabil ter popolnoma ozdravil po njih, da nobenih znakov bolezni več na čutim. Srčno lepo se Vam toraj zahvalim za Vaš trud, Bog Vam stotero poplačaj: —

Še enkrat Vas zahvalim in vsakemu priporočam ter ostanem hvaležni.

Ivan Kogoj,
Mulberry, Kansas.

Frank Kvasnička

Trgovina z železnino, raznim orodjem in pohištvo. Popravlja peči.

643-645 W. 18th St.
Chicago, Ill.

Joseph Kratky,

739 Loomis St., Chicago, Ill.
Izdelaovalec najfinjših cigar vsake vrste.

Na debelo in drobno.

NAROČNIKOM.

Kadar se preselite, je potrebno, da naznanite poleg novega naslova tudi star naslov.

M. Lacković in Fr. Smetko

378 West 18th St., Chicago
MODERNO OPREMLJENA SLOVENSKA TRGOVINA Z JESTVINAMI (GROČERIJJA.)

Najboljši riž, kava, čaj, moka itd., sploh vsakovrstno domače in prekomorsko blago vedno sveže po najnižji ceni na prodaj.

Na zahtevo razvažam blago tudi na dom, za kar nič ne računim.

Najbolje in najceneje obuvale kupite pri

John Kiofata
631 Blue Island Av.
CHICAGO.

Sprejema tudi po pravila.

Nizke cene

Vse parobrodne družbe so žalostno žale cene za prekmorsko vožnjo

Kdor rojakov želi potovati v staro domovino naj se v tej zadevi obrne na:

Frank Sakser Co

109 Greenwich St., New York.
6104 St. Clair ave., Cleveland, O.

Slovencem in Hrvatoma!

naznanjamo, da izdelujemo raznovrstne

obleke, po najnovejšem kroju. Unijako delo; trpežno in daji v delokrog oprave — oblek. V zalogi imamo tudi razne druge potrebščine, k dajite in oglejte si našo izložbo. Z vsem spoštovanjem

J. J. DVORAK & CO
UNION CLOTHIERS — TAILORS
598-600 BLUE ISLAND AVE.

GOSTILNA, dobro in vedno preskrbljena z najboljšimi pijačami, unijakimi smodkami in prostim prigrizkom.

Dvorane, za društvenene seje, svatbe, zabavne večere, veselice itd.

Potujoči rojaki vedno dobro došli.

Priporočam se vsem v mnogobrojen obisk

Frank Mladič

587 SO. CENTRE AVE., CHICAGO, ILL.

Spomin na ženitvanjski dan.

Sezona ženinov in nevest prihaja. Če se ženite, je važno, da si omislite dobro sliko kot spomin na vaš ženitvanjski dan. Dobra slika, da boljše ne morete dobiti, vam izdela

Wilke

izkušen fotograf,

391-393 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO.

Ima večletno skušnjo in izdeluje najfinejše fotografije po zmernih cenah.

TELEFON CANAL 287.

USTANOVLJENO 1891

"Radnička Straža"

je edini hrvatski socialistični list v Ameriki. Izhaja vsako drugo do in stane \$1.00 NA LETO. Naslov: "RADNIČKA STRAŽA", 18 FISK ST., CHICAGO, ILL. Priporočajte ta list bratom Hrvatoma!

DOPISI

Oregon City, Oregon, 3. avgusta. — Cenjeno uredništvo! Resnici na ljubo naj navedem nekaj zanimljivih podatkov o zadnjih dogodkih v naši mali naselbini. Sicer imamo tukaj dosti bolj izobraženih in spretnjših dopisnikov, nego sem jaz, — a kaj, ko pa ne poročajo resnice! Ako dopis ne odgovarja resnici, pa ni vreden poštenega groša; in če je še tako lepo in duhovito spisan!

Človeka srce boli, ko vidi, da varajo izvestne osebe svoje lastne somišljenike in sploh čitatelje slovenskih listov. Osobito klerikalni listi (vštevši ((Glas Naroda)) so prinašali gorostasne novice o tragediji, ki se je ne dolgo tega završila v tukajšnji naselbini med Matevšem Jančigajem in Mary Smrekar. In ravno oni, katerim je največ koristil, bi mu najraje privoščili vse peklenške muke. Eden je reklet: ustrelil bi ga, — drugi je reklet: kvišku bi ga privezal, zakuril pod njim in živnega rezal, — tretji bi ga rad s konji na štiri dele razčesnil, — če trti bi mu "gobec odbil" itd. itd. Tisti, ki tako govorijo, ne pomislijo, da si dajajo stem najslabše pričevanje o sebi. V takih in enajst izrazih se zreali vse niskotno htenje in živinska posurovelost naših klerikalno poneumjenih rojakov. Jaz pa mislim, da ga najprej pustite roki pravice, t. j. sodniji, katera mu bo za njegov zločin že sama določila primerno kaznen.

Matevž Jančigaj je stanoval pri Smrekarjevih, kjer se je zaljubil v Mary. Od tam je šel na stanovanje k Matevžu Polajnjarju. Potem je dekliniral oče, J. Smrekar, prepovedal Jančigaju vohod v svojo hišo. Ni res, da bi Mary ne marala za Jančigaja, marveč res pa, da ni marala za tistega Karla Komana, katerega ji je njen oče hotel za vsako ceno usiliti; žugal ji je, da jo da končno v samostan, ako ga ne vzame. Toda ta načrt mu je prekrizal Matevž Jančigaj, stem da jo je dne 11. julija ob pol dvanajsti uri po noči ustrelil. Ni pa rabil lestve in prišel k njej skozi okno, ampak šel je v njeno sobo skozi vrata, a venkaj je res skočil skozi onko in se streljal za njenim očetom, zakričavši: "Ti si kriv smrti svoje hčere!" Potem se je vrnil spet nazaj v sobo in rekel: "Oh, ali je mrtva?" — in ko je to videl, je obupno vzkliknil: "Mary sem ustrelil!", na kar je zginil v bližnji gozd, kjer je bil skrit celo noč. Med tem so ga zasledovali detektivi s krvnimi psi, v mestu pa ga je iskala množica s puškami in samokresimi oboroženih ljudi. Toda niso ga dobili. Drugo jutro je prišel Jančigaj v drvarnico rojaka Petra Karnika, ki je ravno drva sekal. Povedal mu je, kaj se je zgodilo in ga prosil, naj ga javi policiji. On pa tega ni hotel storiti, vendar mu je svetoval, naj se sam izloči. Na zahtevo ga je potem javil policiji Jos. Sajovic. Med tem je odšel Jančigaj v nasprotno stran in splezal nekoliko v hrib. Sredi hriba je potem pričakoval policije in zraven pel znano Preljevo:

Ti si kriva, ljubeznjiva,
Deklica nevmisljena!
Ti me raniš, Ti mi braniš,
Da ne morem spat doma.

Prišel je policaj. Jančigaj se mu približa. Nahajal pa se je zraven neki drugi človek, ki je govoril moral imeti slabo vest. Kajti kakor hitro je opazil stražnika, se je spustil v beg, in policaj, misleč, da je to morilec, jo ubere za njim. Jančigaj je ostal nepremičen na svojem mestu in klical poln glas nazaj, češ da je on pravi.

Prišel je potem drug policaj in en paznik od sodišča, katerima se je pustil mirno prijeti in odpeljati v ječo.

Drugače je bil Jančigaj vedno veselega značaja in prijaznega obnašanja. Priljubljen je bil vsled tega pri vseh Slovencih in tudi pri ljudeh tujih narodnostij.

Resnicoljub.

Mount Iron, Minn., 8. avgusta. — Cenjeno uredništvo! Prosim, dovolite mi nekoliko prostora v Vašem listu "Proletarec", da poročam o tukajšnih delavskih razmerah in o postopanju, kakoršnega smo deležni mi revni delavci. Mi ubogi sužnji imamo edino Vaš cenjeni list, ki neustrašeno razkrinkuje izkoriščevalce, hčavece in izdajalce delavskega stanu.

Tukaj v naši okolici se ne nahaja mnogo Slovencev. Z delom gre zelo slabo, in še oni, ki delajo, morajo delati kot nekdanji črni sužnji v južni Ameriki. Od jutra do večera se mučimo, da skromno preživimo sebe in družino, — a danes ali jutri pa nas še odslové brez vsakega vzroka. Kam se nam je potem obrniti za pomoč? Na to uprašanje ne more seveda nikdo drugi odgovoriti kakor republikanski trebušnjak in predsedniški kandidat Taft, ali recimo mu raje "Štefek". Ta zna reševati najtežje probleme, s par besedama — Bog ve!

Da bi se tukajšni delodajalci mogli prepričati, koga da vzamejo v službo, v kaj da dotični verujo, h kateri stranki pripada, pri kom zapije svoj denar, kje stanuje, kje svoje potreščine kupuje, za koga bode volil pri mestnih volitvah ali na jesen, — bi morda bilo uместno tudi tukaj, da se med delavci raznih narodov ustanovi takozvana "Politična godlja", — kakoršno so ustanovili delavci (?) v Ely, Minn. Ravno danes sem čital to v "Proletarec". G. urednik. Vi dobro veste, kdo Vam je poslal ta dopis. Ali bi hoteli biti tako dobri, da bi pisali dotičnemu svobodomislec za nadaljnjo pojasnila? Posebno bi jaz rad vedel, h kateri stranki zgoraj imenovana "godlja" pripada in kaj ta beseda pomeni! Spada li h republikanski, ali demokratiški, ali socijalistični, ali pa h prohibicionistični stranki? Jaz bi bil rad na jasnem gledé vseh teh perečih uprašanj, predno bom tudi jaz v našem mestu skušal ustanoviti imenovano "godljo"!

Če mi pa oni dopisnik ne odgovori in ne pojasni tega, kar bi rad zvedel, potem pa moram ustanovitelje te "godlje" imenovati hinavce, ki so zvalili in organizirali uboge delavske trpine v svoje društvo, v korist sebi in kompaniji. Dragi rojaki, ki ste udje "politične godlje", Vi ste bili zapeljani, kakor sem videl v zadnjem dopisu iz Vašega mesta. Morebiti meni ne boste verjeli, zato ker sem ubog, reven delavec, ki si mora služiti svoj trdi kruh v potu svojega obraza, tako kakor si ga morate služiti Vi sami. Toda ako mi ne verujete sedaj, verjeli mi bodele po jezenskih volitvah! Spoznali in prepričali se boste, da se nahajajo med Vami Judeži Iskarjoti, ki pomakajo kruh pri Vašem društvu z Vami vred, — a Vas bodo vse prodali! . . .

Vam vedno udani prijatelj in najhujši sovražnik vsake politične godlje.

G. S. K.

SODRUGI!

Vi potrebujete "Proletarca",
"Proletarec" potrebuje vas!
Agitirajte!!!

Sam svoj sovražnik.

Dr. McCormick je konstatiral, da bi tretjina od 5,700,000 ljudi, ki bolehalo ali ki so umrli tekom zadnjega leta, lahko ostala pri polnem zdravju, ako bi se držali najpriprostejših zdravstvenih pravil. Zdi se, kakor da bi ljudstvu ne bilo mar niti zdravja niti življenja, ker lahko miselno prezejo toliko dobrih nasvetov. Večkrat smo že opozarjali svoje čitatelje na nevarnost, ki jim preti, ako zanemarijo prve znake bolezni, kot na pr.: izguba apetita ali telesna oslabelost, — ter smo v takih slučajih vedno priporočali Trinerjevo ameriško grenko vino. To je edino sredstvo, na katero se smemo sigurno zanašati pri vseh želodčnih in živčnih boleznih. Pokrepča prebavne organe, da zopet pravilno delujejo, prežene iz telesa vse zdravju škodljive snovi, očisti kri in ojači živce. Dobi se v lekarnah. Jos. Triner, 616 — 622 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

KUPUJTE PRI
Albert Lurie Co.,
567-69-71-73 Blue Island Ave.
CHICAGO, ILL.

Velika trgovina z mešanim blagom.
Zmerne cene vsak dan.

Pozor Rojaki Slovenci!

Prevzel sem na novo opremljeno gostilno "TRIGLAV" od brata Mohorja.

Točim sveže pivo, domače vino in druge raznovrstne pijače, na razpolago imam moderno kegljišče in potujočim vedno pripravljeno prenočišče. Postrežba točna in solidna. Priporočam se za obilni obisk.

John Mladić,
617 So. Centre Av., Chicago, Ill.

Valentin Potisek
GOSTILNIČAR

1237-1st St., La Salle, Ill.
Toči vse, gostilni podrejene pijače inse priporočam rojakom za obilen obisk. Postrežba točna in solidna.

Največa slavjanska trdka bander, zastav društvenih kap. prekoramnic, regali in drugih stvari za društva. Pišite v slovenskem jeziku po moj 80 strani velik cenik katerega pošlem zastonj.

Hermankovi praški

so najboljša zdravilo za glavobol in neuralgijo.

Ustavijo bolečine v 15 minutah.

Cena 25 centov.

J. C. HERMANEK, lekarnik,
585 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Na koga se zanesti

v slučaju bolezni in komu se poveriti v zdravljenje, ako hoče bolnik hitro in sigurno nazaj zadobiti izgubljeno zdravje? — Vedno le na takega zdravnika, katerega delovanje pozna in katerega mu priporočajo prijatelji in znanci, katere je že ozdravil.

THE COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTE

prvi, najstarejši in obče znani zdravniški zavod za Slovence v Ameriki vabi vse one, kateri so bolni ter so mogoče že zastonj trošili denar pri drugih zdravnikih, naj se obrnejo z zaupanjem na irkunešega zdravnika tega zavoda Dr. R. MIELKE-ja, kateri ima mnogoletno izkušnjo in kateri z najboljšim uspehom zdravil vse moške, ženske in otroče bolezni pa naj bodo iste akutne, ali zastarele (kronične), zunanje ali notranje. **Jetiko, sifilis, kakor tudi vse tajne spolne bolezni, zdravi hitro in z popolnim uspehom.** Zdravljenje spolnik bolezni ostane tajno.

Čitajte, kaj pišejo v zadnjem času od njega ozdravljeni bolniki.

Ozdravljen rane
na licu od zobobola.

Cenjeni gospod doktor!

Jaz se Vam iskreno zahvaljujem za Vašo naklonjenost, katero ste mi skazovali za časa moje bolezni. Uverjen in prepričan sem, da sem le po Vaših zdravilih zadobil popolno zdravje, nad katerim sem bil skoro obupal. Sedaj pa se čutim zdrav, ko kedaj pred boleznijo. Zato Vas priporočam vsem rojakom po širni Ameriki.

S spoštovanjem ostajem Vam hvaležen.
Franc Steklarski
3141 St. Clair Ave. N. E.
Cleveland, O.

Frank Polh
310 Midland Ave.
Rockdale, Ill.

Velecenjem gospod doktor!

Vam naznanim, da sem prejel zdravila in se Vam zahvaljujem, ker ste mi dobra poslali. Sedaj sem popolnoma zdrav, pa so mi še zdravila ostala, zato se Vam iskreno zahvaljujem ter priporočam rojakom, ako potrebujejo zdravil, naj se na Vas obrnejo, ker pri Vas se zares dobra dobijo, katera gotovo pomagajo.

Vas še enkrat zahvaljujem in pozdravim ter Vam ostanem hvaležen prijatelj.

Jakob Likar
Box 941 West Newton, Pa.

Na razpolago imamo še mnogo takih pisem, katerih pa radi pomanjkanje prostora ne moremo priobčiti.

Komur bolezen ni natanko znana, naj piše po obšino knjigo, "ZDRAVJE", katero dobi ZASTONJ ako pisemu priloži nekoliko znamk za poštino. — Vsa pisma pišite v materinem jeziku ternajslavajte na sledeči naslov:

THE COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTE
140 WEST 34th STREET. NEW YORK, N. Y.

ZEMANOVO "GRENKO VINO",

je najboljša zdravilo svoje vrste, izvrstno sredstvo proti boleznim želodca, črev in ledvic, čisti kri in jetra. NEPRESEGLJIV LEK ZA MALOKRVEŽNE ŽENE IN DEVOJKE.

Izdelano iz najboljšega vina in zdravilnih zelišč.

ZEMANOVA "TATRA",

želodečni grenček. Tatra je izdelana iz zdravilnih zelišč tatranskega gorovja, zdravi živčne slabosti, podpira lahko prebavo želodčev in se je dobro obnesla proti bolestim revmatizma.

Dobiti v vseh slovanskih salunih kakor tudi pri izdelovalcu teh najboljših zdravil.

Prodaja na debelo in drobno najboljša Californijska vina.

B. ZEMAN, 777 Alport Street, Chicago, Ill.

Slovenci Pozor!

Ako potrebujete obleke, klobuke, srajce, kravate, ovratnike ali druge potrebne reči za moške — za delavnik i praznik, tedaj se oglašite pri meni, kjer lahko govorite v svojem materinem jeziku.

Čistim tudi stare obleke in izdelujem nove po najnovejši modi in nizki ceni.

JURAJ MAMEK, 581 Center Avenue, blizu 18. ul., Chicago

Od nekod.

Morebiti ste Vi tisti urednik v Ameriki, ki je dosti neodvisen in resnicoljuben, da priobči te moje vrstice, ki so namenjene širši javnosti. Ako tega ne storite, potem sem se varal v svojih upih, in naprej se bodo vršile nedostanosti, kakoršne bi se ne smele med narodom, ki se prišteva kulturnim, — naprej se bodo dogajala kršenja vseh pojmov, ki značijo svobodomiselnost enakost in bratstvo. Pa ne samo to, tudi ono, kar smo ameriški Slovenci s težavo priborili na polju duševnega napredka oziroma osvobode iz srednjeveških črnih zmot, je v nevarnosti, da se pogubi in utone v ravno isti korupciji, duševni in materialni, katere smo se znebili — — —

Ali smo res korupcijo iztirali iz naše srede? Ali smo v našem taborn, katerega smo zgradili s trudom in z žrtvami, varni pred molohom jezuitizma, sebičnosti in izkoriščanja po nekaterih? Ali se ni v našem lastnem taborn ugnjezdila četa korupcijonistov, katere igra baš isto vlogo in z istimi uspehi in nasledki, kakoršna igra črna sila verskega fanatizma, ki brez stida in sramu brezobzirno izžemuje nezavedno delavsko ljudstvo?

Uprašam: Ali se sme napredna svobodna misel uporabljati v to, da se z njeno pomočjo izkorišča veliko ljudsko maso v svoje namene?

Ne!

Zakaj ne?

Zato ne, ker bi potem bili mi svobodomiselnici na ravno isti poti, ki vodi v duševno in materialno sužnost.

Kaj pa vodi v tako sužnost?

Toda o tem kdaj pozneje!

Nehinavski.

Vestnik

"Edini slovenski ilustrirani list v Ameriki". Izhaja dvakrat na mesec na 16 stranic. Cena mu je samo \$1.00 na leto, 50c na pol in 2c na četrt leta. — Naslov: "Vestnik", 9 Albany St., New York, N. Y.

Vac. Tourek,

izdelovalec finih

Havana cigar.

Prodaja cigare na škatlice. Naročila se izvršujejo točno.

1210 So. Albany Av., Chicago, Ill.

John Krika,
slovenski
BRIVEC

v Chicagu, Ill.

570 So. Centre Ave.

Fino Opremljena Gostilna

z najboljšimi pijačami kaker z Atlas in Pilzen pivom, vinom in raznovrstnimi likerji, dalje s smodkami in prostim "lunchom".

Zastopstvo najboljših parobrodskih črt; prodaja parobrodskih listkov in pošiljanje denarja v staro domovino.

Postrežba točna in solidna.

Mohor Mladič

Novi prostor:

572 Blue Island Ave.

vogel Loomis St.

Telefon Canal 3214 Chicago, Ill.

JUNGLE

Angleški epikal Upton
Sinclair Z avtorjevim
dovoljenjem prevaja
Ivan Kaker. :: ::

(Copyright, 1905, 1906, by Upton Sinclair.)

(Nadaljevanje.)

Življenje v ječi je postalo za Jurgisa povsem drugačno, ko je dobil tovariša. Poprej molčeč in čemerikav, je postal sedaj bolj zgovoren. Ni se mogel proč obrniti in kazati kislega obraza ter molčati, ako je bil ogovorjen; Duanovo govorjenje je napravilo nanj velik utis in dopadalo se mu je čimbolj. — Duane je bil vendar prvi izobraženi človek, s katerim je Jurgis prišel kdaj v dotiko. Ni čuda, da je poslušal z napeto pozornostjo, kadar je Duane pripovedoval o svojih drznih polnočnih činih in o nevarnem begu, o razkošnih pojedinah in orgijah, o neznanskih svotah, ki jih je napravil v eni sami noči. Mladi človek je Jurgisa preziral z nekakim pomilovanjem; v njegovih očeh je bil le topa tovarna žival. Tudi njemu nasproti je bil svet krivičen, toda on ni bil volje prenašati krivice potrpežljivo, marveč je udaril, in še prav hudo je udarjal! Vedno je tolkel okrog sebe, — med njim in človeško družbo se je vršila neprestana vojna. Bil je vesel pustolovec, ki je brez strahu in sramu udobno živel na stroške svojega sovražnika. Zmagal ni vedno, to je res; a en poraz še dolgo ne pomenja uničenja, in človek ne sme takoj izgubiti glave.

V ostalem pa je bil dober srčen človek, — zdelo se je, da še predober! Sčasoma je Jurgisu razodel vso zgodbo svojega življenja, sicer ne prvi ali drugi dan, marveč v dolgih urah, ko nista imela drugega posla nego govoriti, in ničesar, o čemur bi govorila, kakor edino o sebi. Jack Duane je prihajal iz vzhoda; bil je na vsenčilišču, študiral elektrotehniko in inženirstvo. Potem je njegov oče imel v kupčiji nesrečo ter si je vzel življenje. In tako je ostal on z materjo in z dvema mlajšima bratoma sam in zapuščen. Govor je bil tudi o neki Duanovi iznajdbi; Jurgis se o tej stvari ni dosti spoznal, le toliko je razumel iz Duanovega govorjenja, da se je šlo za telegrafijo in da je bila bajé to velevažna iznajdba, v katerej so tičali milijoni in milijoni dolarjev. In Duane je bil po neki veliki družbi za to iznajdbo ogoljufan; pričel se je z družbo tožariti in prišel ob vse svoje premoženje. Potem je poskušal svojo srečo pri konjski dirki z denarjem tretje osebe, a moral je bežati, in tako je prišlo potem vse drugo. Jurgis ga je uprašal, kako je vendar prišel na misel, da se je lotil blagajn, kar je bilo v njegovih očeh divje in tako nevarno počenje. Sešel se je pač s takim možem — mu odvrne tovariš — in ta ga je napeljal na to. Jurgis ga uprašal, če je kdaj v skrbah radi njegove družine? Včasih — odgovori tovariš —, toda ne mnogokrat; on da si takega luksusa ne privošč. Stem ne postane nič boljše, ako se o tem premišluje. Svet ni tako ustvarjen, da bi mogel kdo imeti družino; prej ali slej bo tudi Jurgis že se na to prišel ter opustil vsak nadaljni boj za družino, ter le sam zá-se skrbel.

Jurgis je bil tako zelo to, kot kar se je kazal, da je njegov tovariš govoril z njim odkrito, kakor z otrokom; lepo je bilo, da mu je pripovedoval svoje pustolovske doživljaje, in Jurgis se tem stvarjem ni mogel dovolj načuditi, — bil je pač še neizkušen v običajih in navedah te dežele. Duanu se niti ni zdelo vredno, da bi zamolčal imena oseb in krajev, — pripovedoval je vse, kar se mu je posrečilo in kar spodletelo, pripovedoval je svoje ljubezenske zgodbe in svoje nezgode. Seznanil je Jurgisa tudi z drugimi jetniki, ki jih poznal skoro vse po imenu. Jurgis je dobil že primerek, nazvali so ga splošno "di-hurja". To se je sicer zdelo trdo, toda ni imelo zlobnega namena, in Jurgis si je pustil to dopasti z dober srčnim rezanjem.

Nasemu prijatelju je tu pa tam pač udaril na nos smrad kloake, nad katero je živel, toda bilo je to prvič, da ga njena nesnaga oškropila. Ta ječa bi se lahko imenovala Noetova barka vseh mestnih zločincev; — nahajali so se tukaj morilec, cestni roparji, vlomilec, ponarejevalci, mali tatovi, žepni tatovi, igralci in zvodniki, pretepači, be-rači, potepuhi in pijanci; bili so črni in beli, stari in mladi, Amerikanci in pripadniki vseh drugih narodov sveta. Nahajali so se med njimi stari zakrknjeni grešniki in popolnoma nedolžni ljudje, ki so bili tako revni, da nihotel nikdo za nje jamčiti; sivi možje in mlečnozobi dečki. Semkaj se je stekala vsa gnojica iz velikega gnojišča človeške družbe. Pogled na nje je vzbujal gnus in groza jih je bilo poslušati. Vse njih mišljenje in čutenje se je spremenilo v gnjilobo in smrad; ljubezen v surovo sovraštvo, radost v trmasto kljubovanje. Bog v preklinjanje. Kolovratili se po dvorišču semtertja, in Jurgis je slišal njih pogovore. Bili so prebrisani, on pa neveden; bili so vseposod in vse poskusili. Mogli so vso grdo hudobijo natančno razložiti, razkriti notranjo dušo svetovnega mesta, v katerem se javno na trgu ponuja pravičnost in čast, žensko telo in moški značaj, in v katerem se človeška bitja enako volkovom v jami medsebojno trgajo in borijo in drug drugega mrevari; v katerem divjajo vse naslade in pohotnosti, kot deroča reka, ki potegne vse za sabo; v katerem se emari človeštvo v svoji lastni izprijenosti in valja v lastnem blatu. V to okužljivo brozgo so se narodili ljudje brez njih lastne volje, in postali so žrtve teh zmešnjav, ker si niso vedeli pomagati drugače; da so zaprti v ječi, to po njihovem mnenju ni sramota; kajti igra se že od prvega početka ni prav pričela, kocke so bile napačne. Slepili so in kradli, da si prisvojijo par centov, a pri tem so jih zasačali in zaprli ljudje, ki so sami prislepili in pokradli milijone.

Jurgis si je včasih prizadeval, da bi ne slišal teh pogovorov; strah ga je bilo teh strašnih besed, ki se rogajo celemu svetu; njegove misli so bivale v daljini, kjer kličejo njegovi ljubi po njem. Zdaj pa zdaj je postal sredi pogovora otožen in stopile so mu solze v oči, — a kmalu ga je glasno zasmehovanje tovarišev vzbudilo iz sanj ter ga postavilo nazaj v trpko resničnost.

Teden dni je prebil v tej družbi, in ves ta čas ni slišal niti ene besede o svojih. Imel je še petnajst centov in kupil si je dopisnico, tovariš pa mu je spisal par besed na družino ter jim naznanil, kje da je in kdaj da pride pred sodnijo. Toda odgovora ni dobil, in slednjič, dan pred novim letom, je vzel Jurgis od Jack Duane slovo. Ta mu je povedal svoj naslov, pravzaprav naslov svoje prilježnice, ter mu obljubil, da ga obišče. "Morebiti Vam lahko kodaj še iz kake zadrege pomagam," je rekl in pristavil, da mu je žal, da izgubi njegovo tovarišijo. Jurgis se je spet odpeljal s policijskim vozom na sodišče, kateremu je načeloval Pat Callahan.

(Dalje prihodnjič.)

M. A. Weisskopf, M. D.

Izkušen zdravnik.
Urađuje od 8—11 predpoldne
in od 6—9 zvečer.
885 So. Ashland Ave.
Tel. Canal 476 Chicago, Ill.

PREMOG, DRVA
in KOKS

PRODAJA

ALBERT DENMARK

Pisarna na voglu

Center Ave., in 18. ulica

Prodaja konj i konjskih oprav.
Telefon Canal 2248594 S. CENTRE AVE.
CHICAGO, ILL.

POZORI! SLOVENCII! POZORI!

SALOON

s modernim kegljiščem

Sveže pivo v sodčkih in buteljkah
in druge raznovrstne pijače ter unijake
smodke. Potniki dobe čedno preno-
čišče za nizko ceno.

Postrežba točna in izborna.
Vsem Slovincem in drugim Slovanom
se tople priporoča

MARTIN POTOKAR,

564 SO. CENTER AVE., CHICAGO

Dr. W. C. Ohlendorf, M. D.

Zdravnik za notranje bolezni
in ranocelnik.

Izdravniška preiskava brezplačno—pla-
čati je le zdravila, 647 in 649 Blue Island
Ave., Chicago. Za dne ure: Od 1 do 3
popol. Od 7 do 9 zvečer. Izven Chicago
živeči bolniki naj pišejo slovenski.

MIRKO VADJINA, 392 W.
18th St.SLOVENSKO HRVATSKI BRIVEC.
Na razpolago so kopelji.

ALOIS VANA

— izdelovatelj —

sodovice, mineralne vode in raz-
nih neopojnih pijač.
82-84 Fisk St. Tel. Canal 1405

Priporočljivo!

Miners Bitters
TRIGLAY CHEMICAL WORKS
1648 W. 22nd St.
Dobiti je v vseh gostilnah.

DR. F. J. PATERA

Ordinuje na severozah. voglu
ASHLAND IN MILWAUKEE AVE.
od 12. do 3. ure popol.; od 7. do 8.
ure zvečer v ponedeljkih, torkih, če-
trtkih in petkih.
Telefon Canal 180.

Pristno Domače Vino

Belo vino 60c galon
Rdeče vino 50c galon
Rdeče staro vino 45c galon
Rmeno vino 55c galon

Posoda prosta. Te cene veljajo odjemalcem od 50 galonov naprej
izključena pa niso tudi manjša naročila. Vino pošiljam proti predplačilu
ali po C. O. D. po vsi Ameriki.

Priporočam se rojakom tudi za obisk moje lepo urejene gostilne
z izbornimi pijačami in z vedno pripravljenim prostim prigriskom.
Za dobro in točno postrežbo, kakor tudi za pristnost vina jamlim.

JOSIP ZALOKAR,

899 Edison Road N. E., Cleveland, O.

Aka hočeš dobro naravno vino pri-
oglasiti se pri

JOS. BERNARD

620 Blue Island Avenue

Telefon Canal 842

Pri njemu dobiš najboljša kalifornijska
aka in importirana vina.

I. STRAUER

336 W. 18th St., Chicago, Ill.

Ima večjo zalogo ur, verige, pr-
nov in drugih dragotin. Izvršuje vsa
vaskovrstna popravila v tej stvari
zelo nizki ceni.

Obiščite ga!

Importiran starokraj-
ski tobak vsake vrste

Za cigarete, pipe in fr-
Importirane cigare in cigarete.

Vse pristno in po zmernih cenah

Vac. Kroupa

479 W. 18th St. Chicago, Ill.

Sveži kruh in fino pecivo dobite
no v hrvatsko-slovenski pekarni

Curiš i Radakovič

623 So. Throop Street

Vozi tudi na dom CHICAGO

NOVA

SLOVENSKA GOSTILNA
pri FRANC CECHE

Rojakom v Chicagi narnanjan,
sem zopet odprl svoj novi saloon,
kterem točim vedno sveže pivo, da-
vino itd. Dobre smotke na razpolo-
Imam tudi prostorno dvorano za
selice, svatbe, zabavne večere itd.
poročam se v obili obisk
S spoštovanjem
FRANC CECHE
566 So. Centre Ave. Chicago

Halo, Johny!

Kje si pa bil včeraj? Saj veš kje,
kjer je največ zabave. Ali še ne veš
da je največ zabave v GOSTILNI

John Košiček,

590 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Jože Sabath

advokat in pravni zastopnik v
skih in civilnih zadevah.
Pišite slovenski!

1623-1638 Unity Building

79 Dearborn St., Chicago, Ill.

Res. 5155 Prairie Ave.

Phone Drexel 7271.

Leopold Saltic

ODVETNIK

v kazenskih in civilnih zadevah

Auto Phone 6065.

Office Phone Main 3065

Residence Phone Irving 6

URAD: 27 METROPOLITAN BLVD.

Severozap. ogel Randolph

in La Salle ulice

Stanovanje: 1217 Sheridan Blvd.